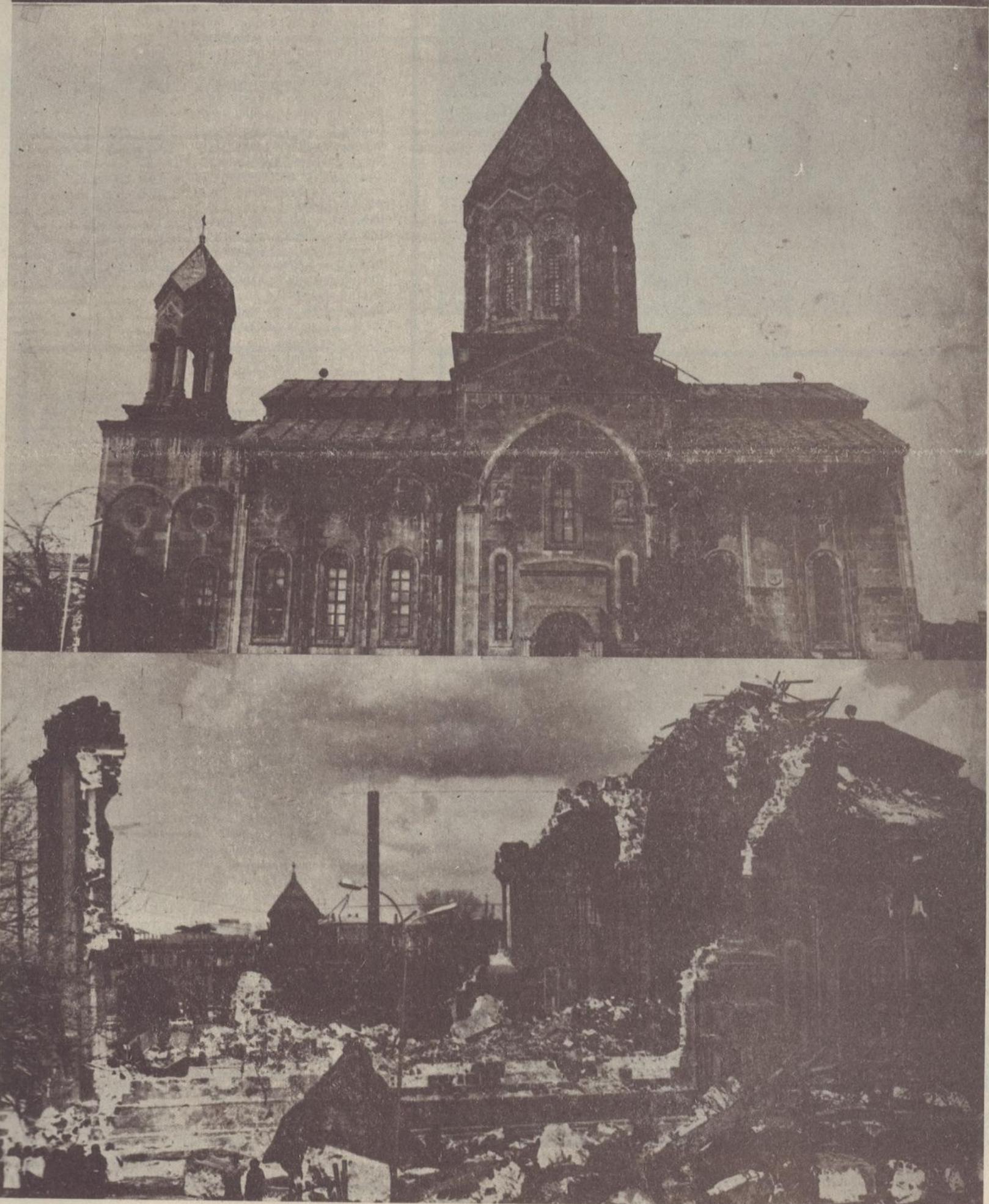

ՀՅԱՂՈՋՆԵՐԸՆԻ

Հաղաքարին «Կոմայրի» օրաթերթի հավելված

1991 թ. Սալիս, № 26: Գինը՝ 50 կուգ.

Ամենափրկիչը երկրաշարժից առաջ և հետո:
Լուսանկարներ՝ Հմ. Կարպատյանի

ՃՎԵԴԻԱՑԻ ԴԵՍՊԱՆԸ ԼԵՆԻՆԱԿԱՆՈՒՄ

Օրիս Լենինական պահանջման Խորհրդային Միությունում Շվետիակի ժամանակավոր և լիազոր դեսպան Անդրեյ Թամարաց կնոջ և որդու հետո: Հյուրները շրջագայեցին քաղաքությունը կառուցուած է առ կառուցվող

58-րդ թաղամասում, ապա առան այցելեցին գերեզմանատում՝ Բարգելու կրկրաշարժի ամեն զոտերի միջատակը:

Հյուրներին ուղևորությունը էր ՀՀԿ Լենինականի քաղաքային կոմիտեի քարտուղար Ա. Պետրոսյանը, որը գրուցի ժամա-

նակ շնորհակալություն Բայս- նեց շվետ ժողովրդին և շվետական կառավարությանը՝ ցուց տված օգնության և երկրաշարժի ստացին օրերին փրկարարական աշխատանքներին ակտիվ մասնակցություն ցուցաբերելու համար:

Լուսանկարներ՝ Ս. Գողյանի

1988 թիվ. ԴԵԿՏԵՄԲԵՐԻ 7

1988 թիվ, դեկտեմբերի յոր— Հայոց մի նոր վիշտ, Մահվան մի նոր բոր: Քառասուն վայրեկյան, ի՞նչ ժիշ ժամանակ, Ու ազգ նորից եղամ հանատակ: Քաղաքս դարձավ մի մեծ գերեզման, Ով էլ ող մնաց՝ մեռած էր սակայն: Ու խելազարդար մայրերն էին վազում Դեպքի վայր՝ դպրոց, Ու դարձել էին աշխարհական մեծ գերեզման: Մի ողջ ժողովուրդ անմեղ էր մեռնում, Ով մարդ աշաւած, ոնց են դիմանում, Ու եց սու դիմանում դու ինքնի, աստված, Երբ խաչ նորից եր մորքը մորքած: Բնուրյան աղետ ու աստծոն անձեռք, Խնչքան պիտի դեռ իմ ազգը մաղեմ, Բայց այս իմանակ, որ ծննի չենք զա, Վկա վիշտն հայոց ու խիճեղ ապագա, Վկա դարձի փառքիկ այն մանկան, Ու մայրը գտավ, չգծվեց սակայն: Խացում էր զառը, բայց չէր անհծում, Երբ այդ պահին լոկ անձեռք էր սառում, Նա չէր անհծում կյանքն ու իր բախտը, Հաւատում էր դեռ աստծուն դժբախտը, Թողնենք մոռն այստեղ, դիակը մանկան, Կնանք ժիշ ննուու:

Ասում են այնուհետ նոր դիմակ զսան:

Այս ինչ ունեց էր, ինչ արցումնի ծով,

Վազում էին մարդիկ դառն հեկեկցով,

Ու հանկարծ ծիծան, երքիշ, հանոց,

Մեր մի պապիկ էր դիակների մեջ՝

Կողմին օրորոց:

Միծաղում էր, ծափ տալիս ուրախ:

— Սո, բռիս աշեմ, ծո սոսկա կուտա:

Մի ողջ ազգի ողը

Ու լոկ մի պապի ուրախ հոհորոց.

Ու վազեցինք մենք դեպի վաղվա հույս՝

Դեպքի օրորոց:

Եվ զարմանք, երաշ,

Փոքրիկը իրաք ողջ էր մենացել,

Խնչ մեծանոր կարդուին կողմից,

Փրկչական մի պապ ու փոքրիկ մի բռ

Ողջ գերաստանից:

Ու զանդաղ օրը այդ դժոխային

Մուղը զիշեց մայլ զիշերին:

Գիշեր, ի՞նչ զիշեր,

Քաղաքս մի մեծ, մեծ մենելատուն,

Մարդիկ սպալու, անտուն ու անբուն,

Ու վայրեկյան անզամ այդ սկ զիշերի

Թվում էր մարդկանց մի ամբողջ տարի:

Խաւ անձանոր մարդիկ հավամնելի,

Ավտո վշտի տվել խարույկ էին վառել,

Ավաղ մի հատ չիր խարույկն այդ վշտի:

Սավասարույկը տերն էր ողջ զիշեր

Ամբողջ հաղափի:

Ու ուշանում էին արևն ու լույսը,

Փաստակենում դեռ շնչող մարդկանց

Ապրելու հույսը:

Փառն ենց վեշապես,

Անմեր թվացող զիշերը այն պիղը

Եր սկ խավար դանդաղ հետ բաշեց

Մարդկանց սկ սրտից,

Փրկուց օրն ահա դեկտեմբերի ուր,

Ենիկ էր դարձել մահվան օրն անզուր:

Այս ի՞նչ է, եղբայր, ոչ ունեց, ոչ լաց,

Այսուր լուս էինք, բայց զործի լծած:

Այս ի՞նչու հանկարծ այսան բարացանք,

Այս բոլոր մեկից խերացանք,

Ականչիս հասավ խասու, բայ մի ձայն.

— Հեշ մեկը շելս, մենք կյանք կիրկենք,

Լացեր՝ հետո հրմի զործ էրեմ:

Ինը վաղն է, որ պիտի օգնության հասնեն,

Ինը վաղն է, որ պիտի դաշտաներ բերեն,

Ինը վաղն է, որ պիտի երկիրը սպա

Ինը վաղն է, որ...

Ինկ այսօ, ահա

Մայրը այն մանկան, որ չէր անհծում,

(Օպրունակալությունը՝ 8-րդ էջում)

ԽՈՍՔ՝ ԳՐՎԱՇ ԵՐԿՐԱՇԱՐԺԻ ԱՌԱՋԻՆ ՏԱՐԵԼԻ ՑԻՆ

Մի կտոր քար ու քանի բյուր կյանքի անավարտ վեպ, հուշաբար ում, ինչ խորհուրդ կա ալս քարի մեջ... Քանի թաքող մանուշակ, ձյունը շերմացնող, բայց հավատյանս ձյունին փարված քանի ճնծաղիկ, անթիվ դալար շիվեր, հաստարուն որքան կաղնիներ ու դալար եղեգ...

Մի կտոր քար... Թող սովորական հուշաբար դառնացիր, թող ասեղնահյուս խաչար լիներ, զնն՝ շիրմաքար, բայց ոչ՝ համաշիրմաքար ալրքան գարունների, կարուտների, քանի խաչված հավատների...

Իմ նորելուկներ, սորոց նահատակներս, ձեր ճկված թիկների սեղ ճրեշտակի թեր առաք ու բարձրացար վեր, շատ վեր, «աստղ մով դոր կերպար հավելու երկ նից» ու հիմա ամեն լուս-առավոտի տեսնում եք վերից, թե ինչպես ենք գորգուրում ձեր ցաված երադները, փայտայում ենք, որ հնի ձեր անավարտ երգը, զրովի կիսատ բանատով...

Դուք մեր արյունոտվող, լսափացող վերք, անմեղներս կարատնելի երազ լիներ, ու ես արթնանայի բազում գործարանների շահների աղմուկից, հըմանքանով նայեի բացվող գարանցի դոներից ներս, ժիր մանկանց հետ առաջն տառերը հնգերի, երիտասարդների... Հետո քից հնիներ ջյումրված փառարանված վարպետները...

Հետո քից հնիներ յոթը, Գյումրի յոթը, Հայ յոթը, ամբ յոթը քարի թիվ էր. մեր հավատավոր պայքը ու հավատացած էին, թե յոթ օրում է արարին ստեղծել աշխարհը, հարս բերելի յոթ օր, յոթ գիշեր էին հարսանիք անում, յոթն աղբյուրից էին ջուր առնում ու Յոթը ծաղկից ծաղկում շանուն հարսներ, դրա համար էլ Գյումրի-Լենինականը յոթ դարպաս ուներ. Ու նրա վերջն ձմռանց յոթնապատիկ խոցվեց հողագնդի սրտի պիս փորը ու մեծ այլ կտորը:

Ու գիտե՞ք, սիրելիներ, ուրիշ գոյն ունենին այս գարնան ծաղկները՝ ձեր արյան, որիշ էին առուները կարկաչում արցունքածայն, թոշուների որիշ էին երգում՝ կարուտականշ... որովհետև պատառութած էր ավերակներից հանված այն փողիապը, բակտվել էր զիրքը, կոտրվել էր զրիշը, ընկել էին նրանց տերերը, նահատակել կամ զիսահակ էին ուսուցիչները...

Դուք գիտե՞ք, սիրելիներ, որ տարել եք ձեզ հնուն լենինական՝ ծիծողուն ու հպատակ, պատվախնդիր ու տոհմիկ, ավանդական ֆյումբին:

Գիտե՞ք, որ անտեր է մնացել այն ծառը այգում, թափուր է մերձական նստարանը, ծաղկավաճառ այն կին մնա, ու շկան ծաղիկ գնող պատանի ջանեները. Ավեր է Գյումրի-Լենինականը, ավեր է, ավերված, բայց մեր ավեր սրտում գեռ շեն, ձեր հիշատակներով առավել որ այն հնավագոր աստվաների նման փյունիկվեր, և լույս եղիցի արդար շիրմներն:

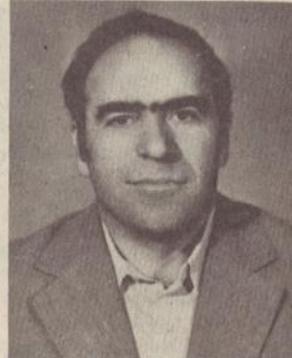
Ու հողը ձեզնից առած լեզնեղն է շշնչում նրանց ականջն, լեզնեղն այն հինավորց քաղաքի մասին, որին սիրում էին, սիրածրվում, կարտում էին ու երգեր ձնուում: Մշտահողով այս լեզնեղի պատուներում կապրեր ու հարություն կառեր դուք, իմ խնկելիներ, երանիիներս, ձեր բեկված ու զիսահակ երազները, ձեր կարուտները, ձեր շիստունաշ զաղանիքները կծվարեն կապույտ մթնաշղի թերին, նորակառուց շերեքի քիրուրին, դարպան քարքուր բարդու վերընդուղված բնին, և ձեր հորին կրնակին մաշտոցաշն մեր գարոցի լույս խոյակ ներում:

Ու հնուն այն օրենքով, որ մի օր Անիի Կաթողիկեի նմանությամբ Ամենափրկիլու կառուցեցներ, կվերաշինենք մեր հավատի տունը, որպեսզի գումբեցու սիրութ պապակ ու ալթ ծարավ շնոր, որպեսզի ընդմիջվի բացու ու զեղեցիկ, հերոսականի փիպասըր, որպեսզի ծնվի մի նոր հանճար ու քանքար.

Դու իմ Գյումրի, Լենինական դու իմ նոր, Արագածին քազմած արծիվ փառու...

ՄԱՐԻՒԹՅԱՆ ԽԱԶԱՐՑՅԱՆ

մարենատիկական դպրոցի
մայրենիի ուսուցչունի

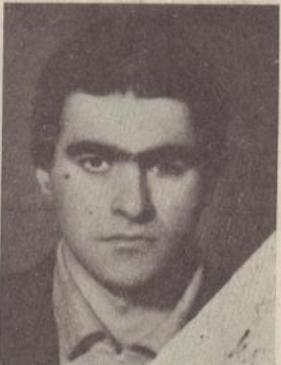

ՎԱՐՈՂԵՑԻ ԲԵՆԻԱՄԻՆԻ
ՊԵՏՐՈՍՅԱՆ

Ծնվել է Ղուկասանի շըրանում, 1934 թ.: Ուսանալ տարիներին աշքի է ընկել բարձր առաջադիմությամբ և բացադիկ աշխատավորությամբ: Պատերազմից մաստ ընտանիքը տեղափոխվել է Թիրիսի, ինչ մի քանի տարի անց անց կամ աշխատավորությամբ:

Վարդգեսը բազմալիմանի գարգացած մարդ էր, լորչ, խոնիս, իստարար ու ազնիւ: Նա արցախան շարժման ակտիվ մասնակիցներից էր և գրադիմ մեղադրությունից: Եթե համերորդում անազնվությունը: Եթե համերորդում անազնվությունը: Պատման անազնվությունը:

Դեկտեմբերի 7-ին ան ակնչ և դրույթում մասնակի գործարի գործարանում էր Ծիրակացի փողոցի թ հականի շներերից մեկում, որտեղ մահացել էր կամ աշքը: Զննվեցին այստեղ՝ բարձր բարձրությունում: Առաջ առաջազնությունը առաջարկությունը: Առաջ առաջազնությունը առաջ առաջազնությունը:

ՄԻՄԱՆ ՄԻՄՈՆԻ
ՊԵՏՐՈՍՅԱՆ

Ծնվել է 1939 թ., դեկտեմբերի 8-ին: Լենինականում: Բաս տարի շարունակ աշխատել է Հնապավի անվան կարի ֆարբիկայում: Կոնկուրսում աշքի էր ընկերություն և առաջարկությունը: Բայց սարսափելի դեռ մասնակի շներությամբ աշխատավորությամբ: Դաստիարակել է մեծացրել է շոր զավակ, որոնց միջուն միարությունը կամ անամեմա սիրու: Դեկ-

ՍՈՒՅԱ ԶԵՆԿՈՑԻ
ՀՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆ

Ծնվել է 1950 թվականին, Լենինականում: Անս տարի շարունակ աշխատել է Հնապավի անվան կարի ֆարբիկայում: Կոնկուրսում աշքի էր ընկերություն և առաջարկությունը: Բայց սարսափելի դեռ մասնակի շներությամբ աշխատավորությամբ: Դաստիարակել է շոր զավակ, որոնց միջուն միարությունը կամ անամեմա սիրու: Դեկ-

ՅՈՒՐԱՅԻՐ ՀԱԿՈՅԻ
ԱԼԵՔՍԱՆԴՐԱՆ

Աշխատում էր Լենինականի «Երևան» ունիվերսիտետում ուղիւն հաշվապան: Ընդունել է 42 տարեկան էր ծովագրեր, երբ գրավ դաշտում: Կամ անամեմա սիրու: Երբ գրավ դաշտում կամ անամեմա սիրու: Երբ գրավ դաշտում կամ անամեմա սիրու:

Եր սղ էուրյամբ նվիրված էր բնանի երեխաների դաստիարակությանը: Երա գում էր իր երեխ զավակներին մեծացնել և դարձնել հասարակույթի պատմանի մատղիկ:

Ավաղ, բնության շար աղաքը տեսակ էր սկս գործ տեսակ իր սկ գարձը...

Ամենակու աղատի զան զանց Սոնյան, անկատա մեացին երա երազաները: Սոնյան հոգատար ու աղամինի մայր էր: Նա

ԳԱՐԳԻ ՄԻՆԱՍՅԱՆ

ԴԵՐԵՆԻԿ ՄԻՐԵԿԱՆԻ
ՀՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆ

ԱՐԱ ԺԹՈՒԼՎԵՐԻ
ԵՐԻԳԱՐՑԱՆ

ՈՒՐ ՄՆԱՑԻՆ ԲՈ ԵՐԳԵՐԸ

Ծնվել է 1930 թվականի օգոստոսի 22-ին, Թափմի շրջանի Սուտեր գյուղում: Մնացները մերժադրել են Մշո գալաքի Դվինիկ գյուղից:

Դերենիկը ուժամբ կըրտարուն ստացել է տեղի դարցոցում: 1949 թվականին ընդունվել և 1953 թվականին ավարտել է թթվա արդյունաբերության տեխնիկական մասնագիտությամբ: Խոյս թվականին աշխատանքի է անցել կոչմիկի ֆարիկայում:

Խոյսն ու թախծուն հայացքով 23-ամա պահ երիտասարդ ող ծնվել ու մեծացել էր Լեռնականուն: Ավարտել էր Բաֆու ամփան դպրոցը, աշնունակ գերազանց պահատկանին և 1970 թվականուն 14 ուսումնա րամը՝ ստանապով հյուսնի որա կավորում: Անցել էր աշխատանքի ՆԳՀ-ում: 1985 թ. զորա կոչմիկ է բանակ ովերաշանուացու մետու աշխատել նոյն հիմնարկում: 1988 թ. փետրվարյան դեպքերից հետո դա րարավաճ շարժման մարտիկ ների տառաջն շարժերու էր, Լեռնական-Երևան ուսարործի երթացոյցի մասնակիցներից: մելք: Խնձորիս ովկորությամբ:

ՈՍՅԱԿԻԿ ԾՆԴԿԱ ԱՌԱՋԵԼՑԱՆ

Ծնվել էր 1955 թ. Աղյամբերի 7-ին, Լեռնականուն: Սովորել է Ն 33 միջնակարգ դպրոցում: Մեծացել է բանվորի ընտանիքում: 15 տարեկան հասակում գրվել է մայրակա և հայրակա գորգուրամքից: Միջնակարգ ավարտելուց հետո աշխատանքի է անցնու կուպու սորմերի գործարանում, այնու հետո ծառայում խորհրդային բանակում: Զինվորական ծա-

ՆԱՐԻՆԵ ՎՈԼՈԴՅԱՅԻ Ա-
ՂԱՅԻԿՅԱՆԸ ծնվել է 1963
թ.: Գերազանց գնանատական
ներով ավարտել է Դուբրյանի
ամվան դպրոցը:

1980 թվականից գույզայ-
գործ դարձաւ, ընդունվելով
կուտոսու արտադրամանում աշ-
խատանքի: Մինչև աղեսափի
օրը չկորչեց արտադրությու-
նից: Նա գործող բանվորությունից:
Նա դուռը բանվորությունից:
էր:

Սիրում էր կյամքը: Բարի
ու կամացող էր: «Ձե՛ք բար Ա՛-

ծնվել է մեր հայրառում,
1931 թվականին: 17 տարե
կանից աշխատանքի է ան-
ցել Ակալովի անվան կարի
արտադրական միավորու-
թյունում: Կարող բանվորությունից:
էր: Ազճիկ ու նվիրված աշ-
խատանքով արժանացել էր
բազմաթիվ կառավարական

ԶՈՎԵՅՑ ԱՇԽԱՏԱՑԵՂՈՒՄ

ՍԵՐԱ ԼԵՎՈՆԻ

1957 թվականին Դերենիկը ամուսնացել է: Ումեր եր-
կու տղա և մեկ աղջկե: 1969 թվականին խործողութեալ
է Մինսկ: Բնամել է դերա-
վար աշխատառերի որակա-
վությամբ բարձրացնա Սովու-
թյա ինստիտուտի մասնա-
կություն:

35 տարի անընդմեջ աշ-
խատել է մինեցն ձեռնար
կությունում վարպետից համ-
եմույթ մինչև արտադրաման
պետի պաշտոնի:

Դերենիկը գործեց № 1
արտադրաման բանվորների
մետ միասին:

Եր արտասանում Ծիրազի «Ղա
րաբաղ ողբ»:

Դնուանդիք պատրաստվու
մէն նշնի մայթիկի ծննդյան
օրը: Սակայն...

Ամեր ցնցությունից դորս փա-
խան երկու եղբայրները: Մեկ
հարկ ներկու սարապից ծր-
չուս էր հարկանուիմ: 18-
ամա Ռուզանան: Հասակ
Սրան աղջկան, բռնեց ձեռքը,
սակայն շնչքի պանդեռը գա
հավիտեցին պահանձ:

Փրկարար չոկառները մը-
րանց գոտու աղյանս՝ ձեռք-
ենքի տված:

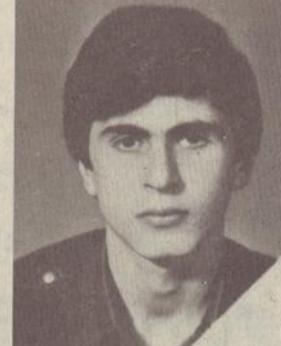
Թ. ԵՐԻԳԱՐՑԱՆ

Պայությունից վերադանապով,
ամուսնանում է: Ումեր երկու
երեխաներ:

1988 թ. Աղյամբերի 20-ին
մասնիկ հասակից տաճող
ստամբուրի ցավերի պատմություն
գտնվում էր հիվանդանոցային
մամայիրի ներքին բաժանմուն
քում: Սակայն դամաձա երկրա-
շարժը ցավակացավ, որ Ռաֆի
կը վերադանար և հայրու-
թյուն անց էր սիրառը բա-
նիկներին: Հիվանդանոցում էր
կաքը իր մամայացուն:

Պամից ու որ չէր լսե՞: Հոկ-
տանքներին ամուսնացավ սի-
րած տղայի հետ, բայց երշան
կությունը վաղանցիկ եղավ: Մոր
միհրաբամբն էր Նարի-
նեն: Որպես հիշողություն մայ-
րական հոգուն միացել են մը-
րու ենքու ու կատակու, հուն-
որվ լի խորը: Մատիկներ շատ
էր սիրում: Ամա ինչու ամեն
անգամ գերեզմանին այցի գը-
նալիս տանում են սպիտակ մե-
խակներ:

ԼԵՆԱ ԱՂԱՅԻԿՅԱՆ

ԱՐՄԵՆ ՊԱՐՈՒՔԻ
ՄԿՐՉՅԱՆ

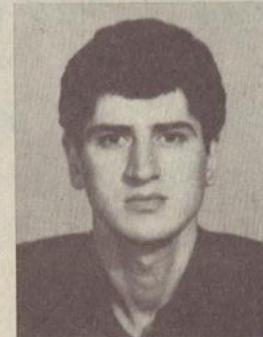
Ծնվել էր 1967 թ. Խոնի-
սի 10-ին, Լեռնականում:
Գերազանց նպաստել

էր Ն 21 միջնակարգ դպրո-
ցում, միաժամանակ հանա
խել սպորտայինց: 1984 թ.
վականին բնակութել էր պա-
լիստեխնիկական ինստիտու-
տի մեխանիկական ֆակուլ-
տետ: Արմենը եղեցող կու-
տի սի մեկնեց խորեգային
բանակ: 2 տարի ծառայելուց
հետո վերադարձ հայրե-
նի հաղաք, շարունակից ու-
սումքը: Երրորդ կուտանք էր,
երազում էր հիմնավոր զի-
տելիքներ ձեռք բերել, նայե
վի ու ծառայելի իր ծողությ-
ուն, սակայն դեկտեմբերի
7-ը կտրեց նրա կյանքի բե-
կը:

ԱԼՎԱՐԴ ԳԵՎՈՐԳԻ ԶԱՔԱՐՅՈՒՄ

Ծնվել էր 1964 թ.: Զոհվեց,
երբ իր 24-ամյակն էր լրացնու:
Կյանքից նետացավ իր աշքի
լուս բավկի: ԱՐՄԱՆԻ ման
մասաւութիւն: Նրանց երկուսի տա-
րիքը 25-ից մի փոքր ավելի
էր: Մատկափեր երիտասարդ
և բրաչա մանամուկ, բան-
քամի ընտանիքների հոգու,
սեղանուություն:

Լուսամկարից մայում է մրա-
նու աշքերով, խօս արտևանուրը
ներով, մթունքներով դի ուսուի
ու գեղամի կինը, միա-
սաբամ դրսուրը և հարսը: Այս
երկու մատադ կյանքները վրա
շատուն էին հույսներ կապում
և որախանում: Բայց զոր
դրու մեկն գաղումները, խան
դրա վերադրումը ուսման
մանեան, աշխատանքի պար-
տամանայությունը, սեղանու
պատասխանառվությունը:
Երազության մասաւ էր ծրա-
վածք, մասին արժանի եղագ:

ՍԵՐՈՅԱՆ ԿԱՐԵՆԻ
ՄԵԼՔՈՅԵՆ

Ծնվել էր 1960 թ.: Զգայուն
էր հասնակածրով, ընդունակ: Աշխատա-
ստում էր Լեռնաց քարքի կարու:
Այստեղ աղջկան անդամուկը
տապահություն էր սահմանա-
դրության մասին:

Սահմանադրությունը միա-
կանակ աղջկան անդամուկը
մասնաւություն էր սահմանա-
դրության մասին:

ԳՏՆՎԵՑ 20-ՐԴ ՕՐԸ
ՎԵՐԱ ՎԱՐԼԱՐԵՍԱԿԻ ՍԱՐ-
ԳԸՆՅԱՆԸ ծնվել է 1988 թվա-

կամին Ամասիայի շրջանի
Հողմիկ (Ծղի) գյուղում: 1944
թվականին ընտանիքուն տե-
ղականիւնի են Հովումի: 1957-
ին ամուսնացել է Ղազար
Սարգսյան մատ Աշխատա-
ստում էր կյանքը շարություն է և աստմ է:
«Ապաստ նմ ամբամեր

հանդիքամբ աշխարհ գնալու,
գոյցն աղմանդ արժանանա-
սանդիպամը, փարվել ի մա-
րդի գնու ու կարությ չբան-
մամ:

